WASHINGTON D C

Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація „Svoboda" 30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXVI. Ч. 284. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК П'ЯТНИЦЯ, 14-го ГРУДНЯ 1979 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, DECEMBER 14, 1979 No. 284. VOL. LXXXVI.

З ДІЯЛЬНОСТИ КОМІТЕТУ ПОБУДОВИ ПАМ'ЯТНИКА МИТРОПОЛИТОВІ ВАСИЛЕВІ ЛИПКІВСЬКОМУ

Бавнд Брук, Н. Дж. (О. Щ.). — Ідея здигнення пам'ятника Митрополитові Відродженої Української Православної Автокефальної Церкви постала й була одностайно прийнята на одному зі з'їздів ОДУМ-у. Пізніше на 9-му Соборі УПЦ в ЗСА було постановлено, щоб провід церкви перебрав дальшу відповідальність за остаточну підготову й побудову цього пам'ятника. Під час нарад Церковної Ради Метрополії 27-го грудня 1977 року було затверджено склад Комітету побудови Пам'ятника під головуванням Їх Блаженства Митрополита УПЦ в ЗСА і УАПЦ Владики Мстислава.

В Комітет увійшли представники Церковної Ради Метрополії — д-р Д. Квітковський і проф. В.Завітневич, від Консисторії — прот А. Селепина і прот. Т. Форостій, від Української Православної Ліги — А. Сівуліч, від Об'єднання Православних Сестрицтв — О. Селепина, включивши ініціяторів від Об'єднання. Демократичної Української Молоді (ОДУМ) — д-р Ю. Криволап, проф. М. Смик, І. Павленко, П. Матула і О. Шевченко.

В суботу, 27-го жовтня 1979 року, в приміщеннях Консисторії УПЦ в ЗСА відбулося чергове засідан[illegible] Комітету Побудови Пам'ятника Митрополитові Липківському. На основі звідомлення фінансового стану ствержено, що в останніх кількох місяцях пожертви почали поступати в значно посиленій формі. Приємним явищем є те, що пожертви надходять не лише від православних, але також і українців католицького віровизнання. Це доказ того, що постать великого Митрополита має величезне і непроминаюче значення для всієї української нації.

Ще в цьому році Комітет плянує розглянути проєкти на пам'ятник двох відомих скульпторів. Тоді передбачається вибрати остаточний проєкт Пам'ятника, про що буде подано до загального відома.

Як було вже раніше повідомлено, Пам'ятник буде поставлений в українському Пантеоні біля Церкви-Пам'ятника в Бавнд Бруку. На сьогоднішній день збірка переступила лише 20,000.00 дол.

Комітет плянує здвигнути величавий Пам'ятник гідний великого провідника і мученика за віру, який би відзеркалював цілу добу, в якій Він жив і творив.

Ми свідомі, що кошти такого Пам'ятника будуть дуже поважні, тому звертаємося до всіх людей доброї волі жертвувати на побудову Пам'ятника першому Митрополитові Рідної Української Автокефа[illegible] вославної [illegible] ємо пересилати свої пожертви на: Metropolitan Lypkivskyj Memorial Fund. 760, St. Andrew's Federal Credit Union, P.O. Box 375, So. Bound Brook, N. J. 08880, USA.

Громада в Асторії відзначила 15-річчя Осередку СУМ-А і стрінулась з Валентином Морозом

Асторія, Н.Й. — У неділю, 9-го грудня ц.р., тут у залі Ґолден Фезант, Осередок Спілка Української Молоді Америки ім. Михайла Сороки, спільно з місцевою українською громадою відзначили 15-річчя існування у цій місцевості цієї молодечої організації, яка, маючи свою домівку, веде не тільки виховну і культурну працю серед молоді, але також активно працює на громадському відтинку, наприклад, часто підтримує зовнішньо-політичні акції, що їх переводить Український Конгресовий Комітет Америки, АБН, чи інші організації Українського Визвольного Фронту.

Ці ювілейні святкування були рівночасно першою зустріччю асторійської громади з провідним членом руху спротиву в Україні і довголітнім в'язнем комуно-московських в'язниць і концтаборів проф. Валентином Морозом, який, користаючи з перебування на цьому святі, виголосив довшу доповідь, наголошуючи в ній потребу більшої активізації українських організацій, в тому числі і СУМ-А, а також цілої громади на всіх відтинках життя в користь визволення України і зміцнення запілля, яким являється українська еміґрація на поселеннях в усіх країнах вільного світу. Згадуючи про сл. п. Михайла Сороку, патрона Осередку СУМ-А в Асторії, Валентин Мороз заявив, що якраз він, Сорока, був тією людиною, яка остаточна зформувала його, Мороза, світогляд, бо Сорока належав до тих людей, з яких випромінювала особлива сила духа. Говорячи про єдність українців, Мороз наголошував право кожного бути собою, але коли заходить потреба, або коли йде сконцентрований наступ ворога на нашу духовість, то усі мусимо виступати разом. „Суперництво мусить бути", — заявив Мороз, якого, до речі присутні на бенкеті (біля 240 осіб) вітали стоячи, — „але нам слід навчитися культури суперництва". Гість порушив ще багато інших справ, наприклад, конечність співпраці з жидами, але не на рівні „коня і вершиника", а як рівний з рівним. Говорив теж, про нову затію російських імперіялістів, які хочуть, щоб українці боролись проти комуністичного режиму, а не проти російського імперіялізму; про намагання скерувати українську політику на федералістичні рейки; про нову форму оборони українських політичних в'язнів, як теж про потребу активної допомоги Патріярхові Йосифові у його змаганні за адміністративне визнання помісности УКЦеркви; про новий спротив в Україні, включно з відмовою говорити російською мовою, особливо після замордування композитора Володимира Івасюка, та про багато інших актуальних справ. В. Мороз заповів, що починаючи з 29-го березня він започаткує однотижневу повну голодівку за звільнення Юрія Шухевича і закликав усіх тих, які можуть, щоб приєднатися до голодівки.

Почесного гостя представив присутнім майстер церемонії на бенкеті ред. Володимир Левенець. Бенкет розпочався коротким вступним словом голови Осередку І. Вітюка, відспіванням американського і українського гимнів і молитвою, що її провів о. Христофор Войтина, ЧСВВ, парох української католицької церкви Чесного Хреста в Асторії. Святочне слово про головні напрямні Спілки Української Молоді виголосив Роман Зварич, а про працю Осередку — І. Вітюк.

Короткі усні привітання склали: о. Христофор Войтина, генеральний секретар ЦУ СУМ мґр Осип Рожка, голова КУ СУМ-А інж. Мирослав Шміґель, репрезен-

(Закінчення на стор. 3)

ЗСА „ВИДВОРЮЮТЬ" БІЛЬШІСТЬ ІРАНСЬКИХ ДИПЛОМАТІВ, КАРТЕР ПРОПОНУЄ ЗБІЛЬШИТИ ОБОРОННИЙ БЮДЖЕТ

Вашінгтон / Теґран. — Минулої середи, 12-го грудня, Державний департамент, на доручення президента Джіммі Картера і державного секретаря Сайруса Венса, формально повідомив іранську амбасаду, щоб протягом наступних 5-ох днів наказала 183-ом іранським дипломатам залишити Америку. Це рішення американського уряду стосується дипломатів в іранській амбасаді та консулятах. Таким чином в Америці осталося б тільки 35 дипломатів Ірану.

Повідомляючи про рішення уряду, речник Державного департаменту одверто заявив, що „видворення" іранських дипломатів — це реакція на захоплення амбасади ЗСА в Теґрані та придержання 50-ох американських дипломатів. Іранські „студенти", з повною підтримкою мусулманського лідера Аятолли Хомейні, держать цих закладників вже понад 40 днів, вимагаючи від Вашінґтону видачі колишнього шаха Мохаммеда Різи Паглеві і погрожуючи, що поставлять деяких із закладників під суд за „шпигунство". Між іншим, у середу, 12-го грудня, Аятолла Хомейні повідомив, що „міжнародна комісія", в склад якої мали б ввійти представники різних країн, зокрема „антиімперіялістичних та антисіоністських", розглядатиме „злочини Америки супроти Ірану". Крім того, члени згаданої комісії зможуть „відвідати" американських закладників в амбасаді в Теґрані, — заявив Хомейні.

Того самого дня президент Джіммі Картер, вказуючи на американсько-іранський конфлікт, заявив, що ситуація в Ірані — це доказ, що ЗСА мусять залишитися сильною військовою потугою і закликав Конґрес погодитися на збільшення оборонного бюджету на 5 відсотків протягом 1981-го фіскального року. Президент запропонував, щоб цей оборонний бюджет становив 157 більйонів долярів. Таким чином, видатки на оборону в загальному бюджетовому році зросли б на 5 відсотків понад раніше передбачену суму, а протягом наступних 4-ох років ці видатки, — згідно з пропозицією Президента, — зростали б по 4.5 відсотка.

Президент Картер підкреслив, що продовж останній 20-ох років Совєтський Союз постійно збільшував свої видатки на військові цілі, а в той самий час видатки ЗСА на ту саму ціль — зменшувалися. Він вказав на те, що Совєтський Союз, використовуючи свою мілітарну силу, старається поширити свої впливи в різних частинах світу, зокрема там, де існують місцеві конфлікти.

Закликаючи Америку відкинути „ізоляційну політику", яка може тільки спричинити послаблення сили цілого вільного світу, президент Картер підкреслив, що далі прикладатиме всіх зусиль, щоб Сенат ратифікував новий договір із СССР в справі обмеження стратегічної атомової зброї (САЛТ II), бо обмеження в тій ділянці зброї зменшить загрозу нуклеарної війни і причиниться до послаблення міжнародного напруження.

Як вказують коментатори, ще не відомо, чи Конґрес погодиться на згадані підвищення в оборонному бюджеті протягом наступних 5 років, але вигляди на такі підвищення тепер кращі, ніж були кілька років тому, бо значно більше законодавців прийшло до переконання, що зростаюча мілітарна сила Совєтського Союзу представляє собою реальну загрозу для безпеки Америки та цілого вільного світу.

Щодо „видворення" із ЗСА більшости іранських дипломатів, то Державний департамент зазначив, що це не значить, що ЗСА зривають дипломатичні зв'язки з Іраном. „Видворення" — це один із заходів, що їх ЗСА плянують застосувати з метою звільнення закладників в Теґрані.

Минулої середи, 12-го грудня, демократичний сенатор Едвард Кеннеді з Массачусетс, кандидат на пост президента ЗСА, категорично заперечив, що він вислав листа Аятоллі Хомейні, в якому нібито мав підтримувати політику Хомейні і його „Ісламську республіку" та, мовляв, висловив бажання особисто зустрінутися з Хомейні. Як відомо, іранська преса помістила такий лист, що його передав син Аятолли Хомейні, але відтак іранське міністерство закордонних справ підтвердило, що цей лист „зфабрикований". Натомість сам міністер закордонних справ Садеґ Ґотбсадех досить неясно висловився про існування такого здогадного листа від сенатора Кеннеді. Як відомо, Кеннеді недавно гостро натаврував шаха Паглеві за його „жорстоке володіння", як теж скритикував уряд президента Картера за те, що дозволив шахові прибути до ЗСА на лікування. Однак, протягом останніх кілька днів, як і раніше, сен. Кеннеді у своїх промовах підкреслює, що вповні підтримує заходи Білого Дому в справі звільнення американських закладників. У середу, 12-го грудня, Кеннеді заявив, що лист — „це фабрикація" і заперечив, що колинебудь старався нав'язати контакт з Хомейні.

Сенатор Ґолдвотер сумнівається чи Пекін спроможний напасти на Тайван

Тайпей, Тайван. — Сенатор Беррі Ґолдвотер, республіканець з Арізони, заявив у вівторок, 11-го грудня ц. р., що Китайська Народна Республіка не матиме достатньої мілітарної сили, щоб перевести успішну інвазію на Тайван, бодай протягом наступних 20-25 років. „Я переконаний у велику військову силу Тайвану", — заявив Ґолдвотер на пресовій конференції у Тайпеї. Він підкреслив, що ця сила значно перевищає військові спроможності червоного Китаю.

Сенатор Ґолдвотер, який перебував на Тайвані із 6-денною візитою, відмітив, що З'єднані Стейти Америки доставлять більше модерної зброї Національному Китаєві у чергових кількох місяцях. ЗСА, як відомо, зірвали дипломатичні зв'язки з Тайваном 1-го січня 1979 року і тоді група американських законодавців, очолювана сенатором Беррі Ґолдвотером, передала справу до суду, оспорюючи право президента Джіммі Картера теж зривати підписаний в 1954 р. оборонний договір з урядом Тайвану. Ґолдвотер висловив думку, що договір автоматично стане недійсним, ще заки Найвищий Суд ЗСА винесе рішення в цій справі. Договір вигасає 1-го січня 1980-го року.

СВЯТОСЛАВ І НІНА КАРАВАНСЬКІ НА ПРЕСКОНФЕРЕНЦІЇ У ВАШІНҐТОНІ ЗАПОВІДАЮТЬ ДАЛЬШУ БОРОТЬБУ ЗА НАЦІОНАЛЬНІ ПРАВА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ

Вашінгтон. (в.д.). — Святослав Караванський і Ніна Строката-Караванська, відомі українські політичні в'язні, видатні борці за національні і людські права українського народу та члени Української Гельсінкської групи, заявили на пресовій конференції в столиці ЗСА, в середу, 12-го грудня, що ціллю їхнього життя — це дальша боротьба за права українського народу, жорстоко переслідуваного комуністичним режимом Совєтського Союзу.

Святослав Караванський, літературний критик, який просидів майже 30 років в совєтських тюрмах і концтаборах, і його дружина, Ніна Строката, відомий мікробіолог, що відбула 4 роки ув'язнення за це, що відмовилася зректися свого ув'язненого мужа, прибули з Лондону, Англія, до Вашінґтону у вівторок, 11-го грудня 1979. Вони прибули в товаристві ред. Осипа Зінкевича, голови УІС „Смолоскипу".

Про перебіг привітання Караванських представниками української громади на летовищі Даллес інформовано в попередньому числі „Свободи", тобто з четверга, 13-го грудня ц. р.

Пресова конференція

Пресова конференція, зорганізована Українським Інформаційним Бюром УККА, відбулася в середу, 12-го грудня в Крайовій Пресовій Будівлі у Вашінгтоні й нею провадив інж. Ю. Нестерчук.

На вступі д-р Андрій Зварун, відпоручник вашінґтонської Української Групи Сприяння Гельсінкським угодам на Україні, англійською мовою коротко розказав про Караванських.

Перекладачем для Караванських був проф. Альберт Кіпа, голова Лігайвелійського Відділу УККА в Пенсильвенії, який теж відчитав вступну заяву Караванських. У цій заяві подано коротко історію України від часу Визвольних Змагань і самостійної Української Держави, описано жахливі 1930-40 роки, коли Москва чинила ґеноцид над українським народом, згадано про боротьбу українців проти двох окупантів, тобто німців і комуно-московської імперії, під час і після Другої світової війни. У заяві Караванські підкреслили брутальну політику Москви відносно України, коли сотні тисяч українців заслано до концтаборів, велику частину населення фізично знищено. Але Кремль не міг знищити прагнення волі. У 1960-70-их роках замітненове відродження українського руху спротиву, який в 1976 році довів до створення Української Гельсінкської групи.

Ціллю дальшої діяльности Святослава і Ніни Караванських — це протидіяти совєтській дезінформації, яку Москва поширює в цілому світі. У заяві вони закликали всіх людей доброї волі піддержувати українських і інших дисидентів розкривати совєтські міти, совєтські брехні, фальшиву пропаґанду та протиставитися гегемонізмові Москви.

Перед тим заки вони дали відповіді на численні питання, Караванські подякували в першу чергу українській спільноті у вільному світі за допомогу в справі звільнення їх, Караванських та інших політв'язнів. Вони дякували теж Міжнародній Амнестії, Асоціяції Американських Мікробіологів, що робили великі заходи в справі звільнення Ніни Караванської, яка стала членом Асоціяції. Дякували теж ізраїльському народові, який через своїх представників старався про їхнє звільнення.

Кореспонденти у своїх запитаннях заторкали такі справи: життя політв'язнів, їхній національний склад, поведінка таборових і тюремних властей, проблема русифікації в Україні та інших частинах СССР; можливості звільнення інших українських політв'язнів тощо.

Караванські, відповідаючи на запити, ствердили, що українці творять принаймні 50 відсотків всіх політичних в'язнів в СССР. На початку українських в'язнів трактовано дуже брутально і жорстоко, що довело до масових протестів і штрайків в Норільську, Воркуті та інших концтаборах. в Норільську КҐБ розстріляло біля 800 українських політичних в'язнів, в Кінґірі 500 українських жінок вбито совєтськими танками. Міжнародні протести та інтервенції змусили Нікіту Хрущова проголосити амнестію, на підставі якої випущено тисячі політичних в'язнів.

Характеризуючи т. зв. уряд совєтської України, Святослав Караванський сказав, що це не уряд, а маріонетка, для обдурення світу, що ніби то український народ має свою „проґресивну" державу і тим способом Москва теж має додатковий голос в Об'єднаних Націях. Він також не думає, що відкриття американського консуляту в Києві в будь-якій мірі змінить характер совєтської влади в Україні.

На питання, чи українці хочуть самостійности України, відповіла Ніна Караванська. Вона заявила, що українці в поневоленій Україні „думають так як ціла українська еміґрація у вільному світі". Одначе, реальність в Україні є така, що навіть за саму ідею відокремлення України від СССР карають дуже суворо, і власне тому всі документи Української Гельсінкської групи мусять бути так написані, щоб не давати для КҐБ безпосереднього приводу до масового розгрому української інтеліґенції. Це, — сказала вона, — українська еміґрація мусить зрозуміти.

Ніна Строката-Караванська також твердила, що совєтська влада дуже гостро переслідує віруючих християн та членів інших віроісповідань. Тюремні власті конфіскують Біблії, Євангелії та навіть знімки теперішнього Папи Івана Павла II.

Жорстокі репресії, — твердили обоє Караванських, — не застрашують українців, що видно з того, що Українська Гельсінкська група поповнюється все новими членами, між іншим, вже є т. зв. „таборові члени" Української групи.

КҐБ особливо конфіскує будь-які вияви української інтелектуальної чи артистичної діяльности. Караванському сконфісковано сотні рукописів, та біля 300 віршів відібрано поетові Василеві Стусові. Забрано праці Стефанії Шабатури та вірші Ірини Калинець.

Святослав Караванський заявив, що він і його дружина будуть поборювати совєтські фальшиві міти про це, що Москва „успішно" розв'язала національне питання, бо всі неросійські народи позбавлені національних прав і навіть самоуправи. Совєти кажуть, що вони ведуть політику в користь „світового миру", що є наявною брехнею, бо йому, Караванському, агенти КҐБ твердили, що СССР завоює цілу Европу аж по Атлантик, а може піде і „поза Атлантик". Москва твердить, що в СССР немає політичних в'язнів, хоч сотки тисяч караються в совєтських тюрмах та таборах примусової праці за політичні, національні та релігійні „злочини". Неправдою, є що в СССР панує свобода релігії чи соціяльна рівноправність всіх суспільних груп.

На запитання, чи поміж різними Гельсінкськими групами в СССР дискутується питання незалежности неросійських народів, Караванські відповіли, що це

(Закінчення на стор. 3)

Святослав і Ніна Караванські під час привітання на летовищі Даллес у Вашінгтоні.

Сильним потиском руки і радісною усмішкою вітає Надія Світлична Ніну Строкату-Караванську на летовищі у Вашінґтоні.
(Фота: УІС „Смолоскип")

У МОСКВІ РОЗІГНАЛИ ДЕМОНСТРАЦІЮ ДИСИДЕНТІВ

Москва. — Пресове агентство Ройтерс інформує, що дисиденти, а саме члени Гельсінкської групи, оборонці віри в СССР та інші активісти, намагалися зорганізувати біля пам'ятника Пушкіна в Москві демонстрацію для відзначення „Дня прав людини". У минулому році дисидентам вдалось відбути таке коротке зібрання без особливого втручання поліції і опублікувати заклик-петицію, під якою підписались були понад 500 осіб з домаганням більших особистих прав у Совєтському Союзі.

Цього року совєтські урядові чинники рішили не допустити до такої демонстрації. Зібраних на площі Пушкіна негайно окружила поліція і цивільні агенти КҐБ і рішучо заявили, щоб дисиденти розійшлись. Усіх, що супротивлялись, принаймні 10-ох осіб, КҐБісти силою

(Закінчення на стор. 3)

Чотирьох українських баптистів заслано до концтаборів

Москва. — На підставі дисидентських джерел пресове агентство Ройтерс інформує, що в понеділок, 3-го грудня ц.р., в українському місті Кіровограді засуджено чотирьох українських баптистів на заслання до концтаборів, обвинувачуючи їх в крадежі державного майна.

49-річного Івана Кирилюка засуджено на 12 років концтаборів, 30-річного Вячеслава Заяця — на 10 років, 29-річного Віктора Литовченка — на 7 років, а 28-річного Віктора Драга засуджено на 3 роки. Підсудні категорично заперечили обвинувачення прокуратури.

Із цих джерел також інформують, що цих чотирьох українських баптистів переслідувано тому, що вони належать до релігійного руху.

СПРОСТОВАННЯ

У вістці „Нові члени Української Гельсінкської групи", яка появилася у 279-му числі „Свободи" за суботу, 8-го грудня, помилково включено Федора Клименка між 11-ма новими членами цієї Групи — інформує Закордонне Представництво Української Гельсінкської групи. Первісну вістку про нових членів Групи редакція „Свободи" теж одержала від Закордонного Представництва УГГ.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily exept Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Міжнародний Суд Справедливости

Американський уряд, звертаючись до Міжнародного Суду Справедливости в Газі у справі 50-ох американських „закладників" в Теграні, був свідомий, що та установа не дасть волі ув'язненим членам американської амбасади. Заскарживши до Міжнародного Суду Іран за зламання підписаних ним міжнародних договорів про екстериторіяльність кожної амбасади в будь-якій чужій країні та про недоторкальність дипломатичного корпусу, американський уряд хотів заманіфестувати, що він хоче вичерпати всі існуючі мирні легальні засоби у стараннях звільнити „закладників". Йшлося теж про те, щоби отримати від того найвищого у світі судового чинника — бо Міжнародний Суд так і називаний популярно „Світовим Судом" — ще одно визнання, що ув'язнення цілого персоналу амбасади в Теграні — це акт протизаконний, небувалий в новітній історії міжнародних взаємин, який так само нагадує середньовіччя, як його нагадує цілий режим релігійного фанатика Хомейні.

Міжнародний Суд із своїм постійним осідком в Газі у Голляндії — це установа, покликана до життя разом із Об'єднаними Націями з метою розглядати і вирішувати суперечки, конфлікти, між членами Об'єднаних Націй. Складається Міжнародний Суд із 15-ти юристів, делегованих туди членськими державами Об'єднаних Націй. Теперішній склад Міжнародного Трибуналу складається з юристів — по одному — з Британії, Франції, Америки, Совєтського Союзу, Нігерії, Польщі, Аргентини, Індії, Єгипту, Західньої Німеччини, Італії, Японії, Сирії, Бразилії і Сенегалю. Іран збойкотував розправу перед Міжнародним Судом, як збойкотував був обидва засідання Ради Безпеки Об'єднаних Націй, де одноголосно наказано Іранові „негайно" звільнити „закладників". Хомейні і його прислужники не визнають міжнародного права і взагалі не визнають ніяких законів крім тих, що їх самі проголошують і що їх кожної хвилини можуть ламати. Це одна з прикметних рис кожної явної чи скритої диктатури кожного великого чи малого диктатора. У Совєтському Союзі існує „найдемократичніша у світі" конституція і поруч із нею існує партійно-поліційна диктатура, яка щоденно на кожному кроці ламає власну конституцію, а за відклик до неї карає, як за злочин державної зради. Але приявність чи неприявність представника Ірану не перешкоджувала членам Міжнародного Суду розглядати американську скаргу з погляду власне міжнародного права. Коли делегований на ту міжнародну судову розправу генеральний прокуратор ЗСА Бенджамін Сівілетті цитував тексти порушених Іраном міжнародних договорів, то в депеші іранського міністра закордонних справ заперечувалося взагалі право Міжнародного Суду розглядати справу „закладників", яка, мовляв, є „другорядною", бо залежною від „інших ширших справ з ділянки порушування Америкою правних норм в Ірані".

Міжнародний Суд в Газі не має свого війська і не має ніяких взагалі способів переводити в діло свої рішення — ще менше, як це можуть вчинити Об'єднані Нації, які можуть накласти санкції проти будь-якої держави, яка не хоче повинуватися постановам Ради безпеки чи Генеральної Асамблеї. Всім у світі відомо, що Міжнародний Суд по суті безсильний і може давати тільки моральну підтримку покривдженій державі, так само, як усім у світі відомо, що й Об'єднані Нації не є чинником мира і ладу у світі, бо Совєтський Союз, підлеглі йому сателітські країни та здебільша слухняні країни із „третього світу" не сприяють мирові, а сприяють безперервному заколотові. Коли ЗСА із фірмою від Об'єднаних Націй збройно спротивилися наїздові комуністичної Північної Кореї на Південну, то зуміли зробити це тільки тому, що в тому часі СССР бойкотував засідання Ради Безпеки ОН і можна було використати його неприявність для переведення відповідного рішення. Тепер СССР веде подвійну гру: на Раді Безпеки ОН голосував за внесок про звільнення закладників в Теграні, але водночас у московській „Правді" солідаризується з Хомейні та своїми радіопередачами в іранській мові нацьковує іранців проти Америки.

Американський уряд осягнув свою ціль — ізолювати морально режим Хомейні у цілій міжнародній думці. Хоча етичні аргументи і принципи міжнародної моралі не промовляють до переконання диктаторам, то американський уряд правильно робить, маніфестуючи перед цілим світом, що він хоче тільки справедливости. Американське суспільство у великій більшості схвалює цю тактику уряду. Коли лунатик Хомейні каже, що він „примусить Америку впасти на коліна", то цим доказує тільки, що він непритомний.

Ярослав Курдидик

МОСКВА ПІДГОТОВЛЯЄТЬСЯ ДО ХЕМІЧНОЇ ВІЙНИ

У своєму творі „Хто охороняє запілля" („Гу іс гардінґ де pip?") О. Б. Сіболд висунув незвичайно важливу справу про те, як Москва підготовляється до хемічної війни? А в „Діфенс енд Форін Аффер Дайджест" не раз зустрічаються дуже критичні зауваження, що совєтське постійне озброєння не „звужувати" до самої тільки нуклеарної зброї, як це ми наглядно бачимо із договором САЛТ-ІІ, де питання конвенційної зброї, сходить, начебто на другий плян.

Після ізраїльсько-арабської війни на Близькому Сході у 1973 році, американська військова розвідка розпочала основну перевірку, головним чином важкої механічної зброї, яка потрапила в ізраїльські руки. З великим здивуванням, американські та ізраїльські військові знавці запримітили незвичайно прицизне та модерне вивінування для бойового нападу хемічною зброєю. Фільтраційна система у совєтських найновіших танках і важких панцерних транспортерних автомобілів для перевозу піхоти збудована таким способом, що може охороняти совєтську залогу в першу чергу перед совєтським нервовим ґазом — „Саманом", який західні фахівці уважають за один із „найпопулярніших ґазів" у совєтському хемічному арсеналі.

Американські спеціялісти від хемічної зброї, які згодом також користувалися окремим „інструкційним совєтським поясненням", ствердили, що фільтраційне обладнання мало на меті охороняти совєтську залогу у випадку, коли б Москва заплянувала перевести першою напад, хемічною зброєю, на ворога.

При цьому виявляється ще прикріший факт, що, маючи в руках такі промовисті і переконливі докази, американська армія продовжує й дальше „порідіжувати свій Хемічний корпус". Тепер залишилося ледви 3,500 старшин і вояків, що пов'язані безпосередньо із хемічними бойовими завданнями, включаючи сюди в однаковій мірі напад, як теж і оборону. У протилежність до цього американського бойового хемічного з'єднання, совєти зорганізували для цієї самої цілі „окрему хемічну армію" 80 100,000 спеціяльно вишколених старшин і вояків.

Військова розвідка союзників НАТО стверджує, що під сучасну пору у Східній Европі (в понад 50 різних місцях) ці совєтські бойові хемічні з'єднання переводять дуже інтенсивно випробовування хемічної зброї. Вони випробовують вдень і вночі і при різній погоді. Найновіші танки і панцерні транспортовики для війська вивінувані „хемічною викривальною системою". Ця система не тільки алярмує, але теж автоматично замикає і змінює фільтраційну повітряну систему. При тому йдуть теж з совєтського боку намагання, щоби всіх піхотинців вивінувати дуже легкою протиґазовою маскою, як теж окремою, з дуже тонкого матеріялу, накидкою і рукавицями. Все вивінування зроблене буцімто із гумоподібної речовини, яка є відпорною на всі хемічні, а також і біологічні дії.

При цій нагоді варто буде пригадати, що ЗСА, Англія і Совєтський Союз захопили в Німеччині, після закінчення війни, досить помітні запаси нервового ґазу „ТАБУН", який нацистська Німеччина була приготовила для окремої хемічної зброї. Ґаз „Табун" не мав кольору чи запаху, а на самому ділі був без будької „розпізнавальної прикмети".

Під час війни, коли західня розвідка довідалася про те, що Німеччина приготовляється до масового вжитку цього ґазу (до речі, одинокий раз, коли німці вжили його, це було під Сталінґрадом, т. зв. „ротен рінґ ґранатен", але дуже обмежено), то західні союзники загрозили, що, коли Німеччина негайно не припинить вживання його проти совєтських військ, на німецький материк посипляться ґазові бомби.

Очевидно, що після закінчення війни ґаз ,Табун" було розділено, як трофейний здобуток, по рівній частині між ЗСА, Англією і Совєтським Союзом. Згодом виявилося, що ЗСА і Англія, маючи чимало клопоту із маґазинуванням „Табуну", вирішили його позбутися, вивозячи далеко від берегів, і викинули в море. Але совєти зробили навпаки, вони розмонтували ляборaторію, де продукувався „Табун", і разом із обладнанням лябораторії, включаючи всіх хеміків, які там працювали, вивезли „на родіну".

З того часу Москва не припиняє продукувати „Табун", але одночасно продукує цілу низку найрізноріднішої хемічної та біологічної зброї.

Чільні американські дослідники в хемічних справах, а в тому числі асистент Секретаря оборони, як теж генерал Куксей, перестерігали вже від деякого часу про те, що Москва готова використати свою хемічну зброю (бо в цьому роді зброї має велику перевагу), в можливій конвенційній війні. Основуючись на даних західньої розвідки виходить, що приблизно одна третя частина всіх совєтських ракет та десять відсотків артилерійських стрілень бомб, наземних і підземних замінувань, містять в собі якусь хемічну або біологічну речовину. На основі тих

(Закінчення на стор. 3)

†Макар Каплистий *

МІЙ ОСТАННІЙ БІЙ ПІД ЧАС ЗИМОВОГО ПОХОДУ

Минає 59 років, як відбувся останній бій в Зимовому поході. Про Зимовий Похід маємо вже літературу, маємо поезії і спогади поодиноких учасників, зокрема книжку про Зимовий Похід пол. О. Доценка.

Я почуваюся до обов'язку подати свій спомин, що його варто було написати ще в 1921-1922 роках, бо тепер уже тяжко пригадати той бій в подробицях.

У Зимовому Поході брав я активну участь у багатьох більших і менших бойових сутичках, але хочу згадати про найбільший бій на Херсонщині, у Вознесенську, і бої в Ананеві й околицях.

Після Ананева перейшли ми аж на Поділля в околиці Джугарстви і Мясківки. Це було з 3-го на 4-го травня 1920 року. В той час большевики мусіли відступити перед натиском польської армії і ми вже мали відомості, що большевицька 14 армія розбита і знаходиться у відступі. Штаб Командарма ген. Омеляновича-Павленка повідомив, що мусимо бути готові прийняти бій з большевиками. Вже вранці 4-го травня зауважили наші розвідчики, що большевики відступають не тільки битими шляхами, але й польовими дорогами. Наш командир, сотник Ашенів, послав нас переловити відступаючий обоз, але ми не змогли його дігнати, і на приказ командира мусіли відступити в район нашої сотні. Командир Ашенів наказав, щоб ми відпочивали, бо перед нами — великий бій.

Треба підкреслити, що день перед боєм був такий прекрасний і сонящний, що не можу його забути, тим більше, що це був останній день, коли я був в повному здоров'ї і сили. Ген. Омелянович-Павленко наказав генералові Ю. Тютюнникові, щоб він перейняв провід над боєм, а сам залишився в штабі, бо був цілком виснажений, не відпочавши ні на мить впродовж двох діб.

Сподіючись кожної хвилини наступу большевиків, ми розсипались в лаву. Перед нами появився ген. Тютюнник і повідомив нас, що він перейняв провід. Козаки і старшини любили ген. Тютюнника і тому привітали його окликами „Слава"!

Після чудового дня, вечором зірвалася сильна буря. Дуже сильний вітер дув немилосердно нам в очі і цим помагав большевикам, які почали наступати. По довшій гарматній стрілянині розпочали обстрілювати нас з кулеметів і рушниць. Під ген. Ю. Тютюнником, який керував боєм, забили коня і тоді ми відчули це як недобрий знак.

Большевики наближалися до нас. Вітер обернувся в хуртовину так, що большевиків ми зовсім не могли бачити, хоч і долітали до нас їхні голоси і ми до них стріляли наосліп. У лаві почулися донесення, що з лівого крила наступають большевики, щоб нас оточити. Командир зорієнтувавшись, що большевицькі сили значно більші за наші, наказав нам відстрілюючись поволі відступати. Зближалася ніч, ми відступали, а за нами наступала большевицька лава. Большевики наблизилися близько до нас так близько, що ми вже виразно чули їхні голоси і до нас долітали їхні оклики: „Гей Тютюнов, ви не вдірайте і не бійтеся, ми вас рубати не будемо". Але ми знали добри, що вони нас не помилують і збирали всі сили, щоб не попасти в їхні руки. В тім моменті я відчув, що дістав постріл у груди. Зупинятися — це безглузда смерть, і тому я з найбільшим зусиллям поспішав як міг, щоб не попасти в їхні руки. Біля мене відступав мій земляк Павло Котович, я кликнув на нього, передав йому свою рушницю і просив, щоб він відійшов далі, не даючи большевикам можливости бачити мене. Дуже обезсилений, я держав револьвер готовий кожної хвилини покінчити з життям, щоб не попасти большевикам у руки. Всі старшини постановили, що ніхто не сміє піддатися живим у руки большевикам. Мої сили кожної хвилини меншали і хоч я просив, щоб Котович мене залишив, він залишився біля мене і підтримував мене. Тоді від Котовича я довідався, що наш командир сот. Ашенів і стрілець Задорожний з Ананіївської сотні були убиті.

На щастя була темна-темна ніч і ми під її покровом могли вже спокійніше відступати на нашу позицію. Тут зустрів нас пол. Галкін (пізніше генерал), тодішній командир бригади окликом: „О, сотник Каплистий ще живий!"

Побачивши, що я ранений, велів перев'язати мою рану сорочкою, бо ніяких інших медикаментів і санітарних засобів у нас не було, а Павло Котович десь роздобув якесь рядно й подушку і так примістили мене на возі, бо йти у мене вже не було сил. Десь коло півночі, Котович приніс звідкись води, якою я згасив трохи спрагу, а згодом втратив притомність.

Коли я прийшов до себе, зорієнтувався, що настала друга небезпека, бо був алярм. Большевицька кіннота наступала. Почався сильний рух і наші фірмани-селяни зі страху почали втікати куди хто міг. Селянин, на возі якого я лежав, старався викинути мене з воза. Інстинкт самозбереження додав мені сили. З надлюдським зусиллям я підвівся, взяв у руки рушни-

* Автор помер 5-го листопада ц.р.

(Закінчення на стор. 3)

Лука Луців

ПРО НОВІ ВИДАННЯ

МИКОЛИ П. НОВАК
На сторожі України. Власні спогади, історичні матеріяли, документи, листування, архів. Лос Анджелес, 1979, ст. 604.

Перед нами книжка журнальної величини, з твердою обкладинкою із золотим друком на зеленому тлі. Вона має 604 сторінки і багато світлин. Ці світлини — це цінний додаток до текстів, їх не легко тепер знайти, хоч вони мають історичне значення. Подивляємо автора цієї цінної книги, бо він довші роки збирав цей цінний ілюстраційний матеріял, який аж тепер зміг його використати в цій монументальній праці. Ось на 204-ій сторінці бачимо фото професора Дмитра Дорошенка, а в сусідстві вміщена цілосторінкова світлина картини з генералом Мироном Тарнавським і його штабом в поході на Київ 1919 року. Згадуємо про багатство світлин, щоб читач знав, що цю книгу можна годинами оглядати, бо є на що дивитися, а читання можна відкласти на пізніше. В кожній світлині бачимо відомих або і славних осіб, давніших, вже історичних і теперішніх, із різних організацій і партій, бо автор „На сторожі України" об'єктивно пише про всіх тих, які обороняли Україну колись або роблять це тепер.

В книжці є вісім розділів. В першому розділі (5-112) маємо понад 40 уступів, в яких подана „історія українського життя" на рідних землях і в Америці, в ЗСА та Канаді.

Другий розділ (113-187) називається „На службі українського мистецтва" — це про драму, пісню, танок і фільм. Тут знаходить читач дуже цікаві інформації про вищезгадані ділянки мистецтва. Ці вісті, прикрашені численними ілюстраціями, мають бути легким докором сучасним українцям на американській землі, які після успіхів Блавацького і Гірняка, не можуть виказатися більшими успіхами своєї театральної діяльности, занедбуючи зовсім наш фільм.

В третьому розділі (188-248) читаємо про „визначні постаті української правди — про дукументи часу". Тут згадаємо деяких осіб (Петлюра, Грушевський, гетьман Скоропадський, Коновалець, Мельник, Кошиць, Самчук, ген. Шандрук).

Четвертий розділ (250-341) обіймає „Каліфорнійський період діяльности М. Новака" та він тісно пов'язаний з українським життям в Америці й Европі, а в п'ятому розділі (342-439) показаний український Лос Анджелес в роках 1943 - 1979.

Цілий шостий розділ присвячений „українським фільмовим акторам і українському театральному життю (440-509). Тут маємо інформації про Івана Годяка, Майка Мазуркі, Ніка Адамса, Джека Пеленса, Анну Стен, Іринук Жмуркевич та про Гайворонського, Голинського, Ємця, Китастого, о. С. Кіндзерявого-Пастухова, Йосифа Корп'яка та інших. Очевидно, і тут численні знімки цих мистців та їхньої діяльности.

Сьомий розділ (510-566) присвячений тому, як українці „відзначали 50-річний ювілей діяльности автора", цієї єдиної в нас праці.

М. Новак не тільки працював 50 років для української справи, він і не шкодував своїх грошей, щоб ця наша справа могла перемагати всякі труднощі. Його працю оцінювали і визначні американські діячі, як посадники великих міст і губернатори та члени Конгресу. В книзі бачимо, що і наш нарід вміє оцінювати працю для загального добра людини, що дбає не тільки про себе самого. Автор дістав листами кількадесять привітів. Хто перегляне цю книжку аж до сьомого розділу, той впевниться в тому, що всі признання для Миколи Новака в 50-ліття його праці вповні заслужені. Хто читатиме книжку „На сторожі України", той бачитеме, що на її автора треба дивитися з подивом, що він такий серед нас знайшовся, що не зражувався всякими перешкодами і щедро жертвував на народні цілі. В його праці допомагала йому вірна дружина Надія, дівоче прізвище Мондзій, яку в 13 році життя хотіли взяти до Голлівуду, бо представник фільмової компанії бачив її фільмові здібності і пропонував їй таку платню, з якої могла була жити її родина, а вона сама мала вчитися фільмового мистецтва. Про неї поет Іван Діденко написав вірш, в якому є такі строфи:

Вона найкраще декламує
з сцени
твори своїх і чужих поетів...
В тринадцять літ її
звуть на арени
у Голлівуд... І серце в леті

Та батьки не рішилися з Ню Йорку їхати до Каліфорнії, і вона, „підрісши, одружилася з Миколою.

По шлюбі кинулись у вир
життя
із Україною святою в душах.
Їй віддали сили всі й чуття...
І їм корилися і води й суша!

Ця книжка українською мовою є вдвоє більша від подібної праці по-англійському, що вийшла в 1978 році і про неї ми писали в „Свободі" 18 травня 1979 р.

Як працював М. Новак — про це він сам оповідає в статті „Толочники Народного Дому УКО". М. Новак

(Закінчення на стор. 3)

Іван Р. Костюк

ЧОТИРНАДЦЯТЬ ДНІВ В РИМІ

(Спроба репортажу з паломництва до Риму)

(6)

З черги, на запрошення майстра церемонії, промовляли: проф. Петро Зелений — від УПСО, о. д-р Микола Комар від Світового Т-ва Українських Священиків ім. св. Андрея, прем'єр Ярослав Стецько — від ОУН (р), п-і Анна Баран — від СФУЖО, д-р Романа Навроцька — від Т-ва св. Софії, ред. Ілля Дмитрів — від Союзу Українців Британії й Центрального Патріярхального Комітету в Англії, д-р Микола Ценко — від ЗУАДК-у і ред. Василь Пасічняк — від українських політичних в'язнів. Численну кількість надісланих привітів, які надійшли на адресу Блаженнішого, Владик і установ, д-р Рудницький передав на руки Блаженнішого, згадуючи лише частину з них.

У мистецькій частині бенкету Христина Липецька при акомпаньяменті Надії Савин відспівала дві пісні.

Під кінець бенкету погашено всі світла і на залю уніформовані кельнери увезли на „колясці" великих розмірів ювілейний торт з написом „40". Походом кельнерів, які несли в руках „мечі" з запаленими смолоскипами, керував менаджер готелю, що затримавшись перед почесним столом, склав італійською мовою свої й від всього готелевого персоналу ґратуляції Блаженнішому. І знову грімким відгомоном по залі понеслись оклики „Слава Патріярхові" та могутнє „Многая Літа".

Заключним словом д-ра Л. Рудницького й Словом-Подякою Блаженнішого Патріярха Йосифа закінчено програму бенкету. Для повнішої інформації подаю зміст подяки: „Світла Громадо! Преосвященні Владики, Всечесніші Отці, Преподобні Сестри, Святочна Громадо! Цим бенкетом закінчуємо щасливо згадку наших великих ювілеїв і ними приготовляємось до щасливого ювілею тисячоліття нашого охрещення. Дай, Боже, нам всім його діждати. Дякую Вам всім за щирі слова, за участь і все, що Ви тут зробили, щоб українське ім'я й українська правда були відомі в Римі, в світі і до краю землі. Спасибі Вам!

І цей бенкет є теж торжественною точкою наших святкувань. Ви могли тут висловити Ваші побажання, Ваші думки; Ви могли говорити своїм серцем. Висновком Ваших слів і почувань є одне: Наша Церква завдяки трудам Патріярха і Вашим, завдяки терпінню цієї Церкви в Україні, без уваги на насильне включення її у московську патріярхію, існує вже як Патріярша Церква! Статус Патріяршої Церкви є єдиною можливістю відродити християнське життя в Україні, відсепарувати себе раз назавжди від московської патріярхії й усунути трагічну у наслідках Переяславську угоду. Патріярший статус стане заборолом перед зазіханням московської патріярхії і перед включенням нашої Церкви в латинську. Цей патріярший статус, пам'ятайте, не вмирає, бо не йдеться про мою особу. Він існує, ми його здобули і з ним ідіть відважно у дальшу майбутність з Божим благословенням. Бог з нами!

Дяка хай буде милосердному Господеві за всі благодаті в минулому і хай ця наша надприродна вдячність буде запорукою Божого благословення для майбутнього! Благословенний Ти, Христе Боже Наш, що дав їду і всяке благо у свій час. Наповни нас теж Духом Твоїм Святим і перебувай з нами по всі дні нашого життя. Амінь".

„Молитвою за Патріярха" та „Боже Великий Єдиний" закінчено бенкет у 10:30 вечора. Серед невгаваючих оплесків і урочистих вимовлень „Слава Патріярхові", Блаженніший зі своїм почотом і деякими Владиками від'їхав до своєї обителі при Соборі св. Софії. Інші Владики, священики, монахи, монахині та миряни, серед постійного дощу, роз'їздились автобусами, таксівками й приватними автами з побожними настроями та в почутті добре сповненого обов'язку супроти нашої Церкви, її Глави, Владик та Божого люду.

9. Пресова конференція

На завершення усіх римських святкувань, уже поза програмою, відбулася в середу, 26-го вересня, у приміщеннях Обителі і церкви свв. Сергія й Вакха, пресова конференція. Її скликав „Комітет ад гок" за підписом д-ра Романа Осінчука (Ню Йорк) і д-ра Володимира Косика (Париж). На запрошеннях, що їх англійською мовою надруковано на ротаторі, було подано: „Пресова Конференція. Ви є ввічливо запрошені на пресову конференцію, яка відбудеться в середу, 26-го вересня 1979 року, в приміщенні Патріярхаль Менор, Піяцца Мадонна деі Монті 3, телефон: 485-778. Тема: Найновіші події в Українській Католицькій Церкви. Чер-Персон: Ева Піддубчишин, Спонзор: „Ад гок Коммітті оф Репрезентатівс оф Вордлвайд Юкрейнієн Реліджіюс, Кальчураль, Профешенал, Політікал енд Сошел Орґанізейшенс".

Конференція почалася з деяким запізненням і тривала дві години. На ній були заступлені пресові агентства в Римі: Агенсія дель Італія, Агенсія Націонале Католіка, Агенсія Кастольяне, Агенс Франс Пресс, Ассошієйтед Пресс, Ль Іст Европієн та два римські часописи: „Корроєр ді Рома" й „Іль Темпо". Українську пресу заступали: „Наша мета" (Торонто) — о. д-р Микола Комар, „Вільна думка" та „Церква і життя" (Австралія) — Зоя Когут, „Шлях перемоги", „АБН-Корреспонденц" і „Юкрейнієн Рев'ю" (Мюнхен) — мґр Слава Стецько, „Українське слово" (Париж) — Роман Крупка і „Наш голос" (Трентон. Н. Дж.) — Юко. Конференцію підготовили: д-р Марія Клячко, мґр Ева Піддубчишин і мґр Слава Стецько, при значній допомозі д-ра Романа Осінчука, д-р Дарії й д-ра Ярослава Миндюків та їхньої працьовитої дочки Христини. Крім вищезгаданих осіб у конференції взяли участь: о. Володимир Андрушків (ЗСА), о. Іван Шевців (Австралія), о. д-р Степан Гарванко (Рим), д-р Романа Навроцька (Філядельфія), д-р Євгенія Могильницька (Лондон), п. Емілія Процінська (Вашінґтон), прем'єр Ярослав Стецько (Мюнхен), д-р Богдан Ганушевський (ЗСА), ред. Василь Пасічняк (Ню Йорк), проф. І.Завицький (ЗСА) та інші. Разом було 35 осіб.

Конференцією проводила, подаючи коротку інформацію та відповідаючи на запити — мґр Ева Піддубчишин. Перекладачами були: д-р Володимир Косик і о. д-р Микола Комар. Темою інформаційної доповіді мґр Еви Піддубчишин були; ювілейні святкування в Римі, найменування нового митрополита УКЦеркви у Філядельфії, відношення Папи Івана Павла ІІ до Патріярха Йосифа І, постійні перешкоди для Помісної УКЦеркви з боку Конгрегації Східніх Церков, протестаційна акція мирян у Ватикані й на площі св. Петра, телеграми до Папи від УПСО, УВФ-ОУН і від мирян Помісної УКЦеркви тощо. Заключне слово сказав і за співучасть в конференції усім подякував д-р Роман Осінчук.

Конференція була добре підготована й мала деякі успіхи. В римських часописах „Іль Темпо" і „Коррієро ді Рома" появилися короткі, прихильні згадки про Україну, Помісну УКЦеркву та про ювілейні дні. За її солідну підготовку слід подякувати вищезгаданим паням і панам. Не було б її, не було б і згадки про всі ювілейні відзначення!

10. Авдієнція у Папи і демонстрація

Та не такі були настрої й події в „серці українського Риму" — в Обителі при піяцца Мадонна деі Монті... Впродовж цих ювілейних днів сюди кожного дня сходились паломники, які були розтаборені по всьому Римі: в готелях, обителях та по приватних квартирах. Тут діяла „головна квартира" світських людей, що всяко сприймали та різно реаґували на всі подробиці поодиноких відзначень, подій, чуток та найрізноріднiших „татарських вісток". Тут проводились розмови, велись гарячі дискусії, відбувались наради, засідання, кувались найрізнородніші пляни, схвалювались різні рішення. Телефони і вдень і вночі були зайняті... Несміливе багаття, що жевріло впродовж цілого тижня — розгорнулось у велике полум'я, яке вже не можна було самими дискусіями погасити. Рішення було коротке: демонструвати!

Нагода до цього сама знайшлася. За ініціятивою п. Романа Крупки, патріярхального активіста з Ню Йорку, в середу, 26-го вересня, на 3-тю годину по полудні була замовлена авдієнція у Ватикані, у Папи. Дарма що частина паломників уже виїхала з Риму, інші, що ще осталися, а з ними й наша група, серед якої були й такі що до всяких демонстрацій ставилися з застереженням, на авдієнцію з'явилося чимало осіб.

(Продовження буде)

Ювілейний Бенкет з нагоди 30-річчя Осередку СУМ-А в Ню Йорку

У суботу, 15-го грудня ц. р., у Ню Йорку, в авдиторії школи св. Юра при 6-ій вул. відбудеться Ювілейний Бенкет з відповідною діловою і мистецькою програмою, для відзначення 30-річчя Осередку Спілки Української Молоді в Ню Йорку. Осередок був одним із перших українських молодечих організацій східніх стейтів ЗСА.

Для відбуття Ювілейних Святкувань покликано Комітет, що його очолює суспільно-громадський і сумівський діяч Григорій Цебрій, а до Комітету входить ряд старших і молодших членів СУМ-А.

Ювілейне слово під час Бенкету виголосить голова Центральної Управи СУМ, мгр Е. Гановський про історію та розвиток Осередку скаже ред. Б. Гаргай, а керівником Бенкету буде голова Крайової Управи СУМ-А — інж. Н. Шмігель.

У мистецькій програмі бенкету виступлять такі виконавці і мистецькі гуртки при Осередку, як: тріо „Жайворонки", сольоспів, сумівські бандуристи та фортепіянове сольо. Рівнож під час бенкету виступить відома гумористка п-і Язичинська (Климовська).

У діловій частині бенкету, крім відкриття та привітів від організацій, відбудеться вручення грамот для визначних членів Осередку, які протягом 30 років працювали для його скріплення і розвитку.

Ювілейний комітет поробив усі старання, щоб ця імпреза вийшла величаво і була гідним відзначенням цієї молодечої організації з нагоди її 30-річчя, бож в неї є ім'я великого сина України, генерала УПА — Тараса Чупринки.

А. Л-к.

С. І Н. КАРАВАНСЬКІ...

(Закінчення зі стор. 1)

питання є вповні „зрозумілим", одначе, одверта дискусія про це питання може дати привід для КГБ нещадно знищити всі Гельсінкські групи, які, як відомо, оголошують себе леґальними та конституційними групами в СССР.

Ніна Караванська далі твердила, що русифікація є гіршою, ніж коли-небудь в історії, яку відчувають на собі всі неросійські народи — українці, литовці, естонці, лотиші, татари, вірмени, жиди та інші.

Взагалі режимні репресії є такі брутальні, що мається враження, що якийсь незрозумілий шал опанував совєтських провідників. Навіть перед Мадридською Конференцією та Олімпіядою в СССР совєтський уряд не вагається ламати всі свої конституційні постанови чи міжнародні договори.

Святослав і Ніна Караванські виявили велике знання совєтських відносин та давали вичерпні відповіді на скалдні питання учасників пресової конференції.

На пресовій конференції між присутніми були: д-р Іван Флис, головний предсідник УНС, д-р Володимир Душник, редактор „Українського Квартальника", і представник УККА, п-і Олександра Ковальська від Комісії прав людини при СКВУ, ген. Петро Григоренко, голова Закордонного Представництва Української Гельсінкської Групи, з дружиною Зінаїдою, п-і Раїса Мороз, Віктор Боровський на інші.

Увечері того дня в Крайовій Пресовій Будівлі відбулася зустріч-вечеря, в якій взяло участь біля 70 осіб. Зустріч зорганізувало УІБ УККА.

Майстром церемонії був д-р Іван Флис. Д-р О. Білик президент ЗУАДК-у, передач Караванським чек на 1.000 долярів з фонду допомоги політв'язням, щоб вони могли розпочати нове життя на Заході.

Ніна і Святослав Караванські в кінці зустрічі подякували всім присутнім і цілій українській громаді за всі старання в справі їх звільнення і за підтримку правозахисного руху в Україні. Молитви під час зустрічі перевели оо. Йосиф Денищук і Стефан Шавель, ЧНІ.

Як вже інформовано, в п'ятницю, 14-го грудня, Караванські плянували взяти участь в пресовій конференції в Сенаті ЗСА, що її влаштовують в рамках відзначення „Дня прав дитини" сенатори Роджер Джепсен з Айови і Дейвид Борен з Оклягоми та конгресмени Джек Кемп з Ню Йорку і Деджймс Говард з Ню Джерзі.

Зворушлива сцена привітання Караванських на летовищі у Лондоні, Англія, 4-го грудня 1979 року.

(Фота: Ореста Арт Ко. для УІС „Смолоскип")

Ніна Караванська читає уривки з останнього документу Української Гельсінкської групи під час зустрічі з українською громадою в Лондоні, Англія. Справа сидить Святослав Караванський.

Під час перебування в Лондоні Святослав і Ніна Караванські, 8-го грудня 1979 р. взяли участь в демонстрації в обороні українських політв'язнів біля посольства СССР.

МІЙ ОСТАННІЙ БІЙ...

(Закінчення зі ст. 2-ої)

цю, що лежала біля мене на возі, та загрозив селянинові, що коли він не поверне на дорогу, то застрелю. І тільки під такою загрозою приневолив селянина прилучитися до нашого обозу. Десь аж під ранок большевики припинили навальний наступ і ми могли вже спокійніше відступати. Також Котович відшукав мене і вже безперервно, на протязі чотирьох діб, мною опікувався, аж поки ми доїхали до міста Ямполь, а відтак до міста Могилів. Там уже примістили мене у тамошньому шпиталі, де я залишився до 4-го червня.

У шпиталі лікар, здається жид, надзвичайно гуманно мною заопікувався і просто не міг зрозуміти, як я у таких обставинах, без лікарської перев'язки та при великій втраті крови, міг пережити чотири доби. Хоча минуло вже 59 років від тих подій, все ж не можу спокійно про ці речі оповідати і згадую того лікаря, що мені життя врятував.

Під час лікування я поволі набирав сили, хоч у шпиталі у той час харчування було дуже погане. Хліб був такий гливкий і недопечений, що ми з нього робили „коники" і коли приїхав відвідати ген. О. Павлено, ми ці „коники" зібрали і йому показали. Але він не міг нічого зробити, бо то була вже цивільна влада, до якої він не мав права втручуватися, але просив, щоб адміністрація шпиталю дбала про здоров'я його вояків. Дуже нас врадувало, що наш командир і тут у шпиталі не забув про нас, відвідав і заопікувався нами.

Мій земляк Котович, знаючи наше положення у шпиталі, роздобував, де міг, харчі від наших селян і привозив нам до шпиталю масло, яйця, ковбасу та інш., цим піддержував наші сили.

Як я вже трохи піддужав, то старався пізнати місто і життя в ньому. Хоч це було мале повітове містечко, але зібралося там багато наших старшин і різних урядовців, які тут не відчували, що ділялося на фронті.

Коли ми, ранені, дістали запрошення на „Концерт-розвагу", то я не витримав до кінця імпрези і вийшов обурений такою „розвагою", яка відбувалася під час війни.

Повернувшись на фронт ще не зовсім вилікуваний і не маючи ще сили йти на першу лінію, я прилучився до обозу і тут поволі видужав.

Спомин цей присвячую погиблим у тому бою командирові сот. Ашеніву, і доброму другові, пор. Павлові Котовичеві, якому завдячую своє життя та який помер на еміграції в Мюнхені.

ПРО НОВІ ВИДАННЯ

(Закінчення зі ст. 2-ої)

не жалував грошей на народні цілі. Він за власні гроші ($20,000) видав був вищезгадану книжку по-англійськи, а ця книжка коштує його $30,000.

В кінцевому восьмому розділі (567-598) поданий „родинний архів, світлини і листування". На сторінках 603-604 вміщений показник імен, який неповний, бо подає тільки прізвища тих, які є авторами текстів у книжці, а не всіх тих осіб, що згадані в цій праці, або що є в ній їхні світлини.

Радимо читати цю працю, яка є ілюстрованою історією українців в Америці і Канаді в двадцятому столітті, поданою в малих текстах, але сильно прикрашених світлинами. Вона доведена до найновішого часу „Словом" і світлиною Валемтина Мороза.

На 370-ій сторінці бачимо світлину з підписом „Микола Новак вітає нового головного предсідника УН-Союза д-ра Івана Флиса". Це не дивниця, бож це була важніша подія в нашому житті, але нас дуже здивувало, що на 296-ій сторінці ми побачили власну світлину, хоч автор цих рядків ніколи не пхався до слави, та М. Новак використав те, що „Свобода" повідомляла 18 жовтня 1978 року про мою „важку недугу". Це згадуємо тому, щоб показати, що автор „На сторожі України" довів свою працю до найновішого часу. Книжка коштує 30 долярів, адреса: Mr. Mykola Novak 1818 Effie St. Los Angeles, Calif. 90026.

МОСКВА ПІДГОТОВЛЯЄТЬСЯ...

(Закінчення зі ст. 2-ої)

самих джерел виявляється, що совєти мають між 500-700 тонн хемічної та біологічної зброї, яка, коли її враховувати, що вона може діяти у неспівмірно велетенській засяжності, готова спричинити таке саме приблизно знищення, як і нуклеарна зброя.

З історії знаємо, що одинокою обороною проти кожного типу зброї, а в тому числі і хемічної, яка може нам загрожувати, це належне розбудування і виготовлення такої самої зброї, але із абсолютною перевагою над зброєю ворога, якою він нам загрожує.

І на закінчення варто навести голоси компетентних західніх військових експертів, а саме про те, чи Москва наважиться вжити взагалі хемічну зброю?

Перша і логічна відповідь, кажуть вищезгадані експерти, що вони можуть вжити. Бо коли совєти виготовили і мають того роду зброю із домінантною перевагою над Заходом, то із простим розрахунком, що би цю зброю використати.

І зрозуміла відповідь, що у висліді такої евентуальної хемічної загрози Заходові, а, очевидно, також і ЗСА не залишається ніякого іншого виходу, як мати таку саму приблизно кількість „відплатної хемічної зброї", як теж перестерегте Москву, як це зробили були західні союзники під час останньої війни з нацистською Німеччиною, що, мовляв, за вживання хемічної зброї на фронті, ми переведемо „хемічне бомбардування цілого вашого материка".

Ми впевнені в тому, що цю пересторогу „модерна джінґісханська імперія" напевно зрозуміє.

Громада в Асторії...

(Закінчення зі ст. 1-ої)

тант Комітету Об'єднаних Українсько-Американських Організацій п. Микола Хоманчук, голова Відділу ОЖ ОЧСУ п-і Марія Нестерчук, голова ОСУМ-А в Ню Йорку Корнель Василик, колишня учителька і виховниця в Осередку проф. П. Андрієнко-Данчук та інші. Керівник бенкету представив також численних представників від громадських, молодечих, братських та інших організацій.

У мистецькій частині бенкету виступали: молодеча Капеля бандуристів при ОСУМ-А під диригентурою Володимира Лехіцького, яка входить в склад Школи Кобзарського Мистецтва; пані Надія Подоляк, учениця Школи Мистецького Слова пані Лідії Крушельницької з віршем „Український націоналіст" Дан Мура; сумівці — Михайло Галатин, Ігор Дусанівський, Ольга Загнійна і Стефанія Доляк з віршем „Символ" Степана Андрушківа; брати бандуристи Володимир і Іван Лехіцькі з двома піснями і співачка-солістка сопрано Лариса Маґун-Ґурин у супроводі бандур з піснями: „Гей на горі" і „Зажурились галичанки".

На закінчення бенкету голова Осередку І. Вітюк відчитав листа-привітання від колишньої голови Осередку п-і Мирослави Левенець-Стахів, яка тепер проживає у Детройті, подякував усім за численну участь і закликав громаду до посиленої активности на усіх відтинках життя та до підтримки Патріярха Йосифа і його заходів завершити УПКЦеркву Патріярхатом. Імпреза для відзначення 15-річчя Осередку СУМ-А і перша зустріч громади в Асторії з Валентином Морозом, яку треба вважати дуже успішною, закінчилась загальним відспіванням пісні „Не пора".

У МОСКВІ РОЗІГНАЛИ...

(Закінчення зі стор. 1)

вкинули до поліційних автомобілів і вивезли у невідомому напрямі. Деяких дисидентів зараз звільнили, але декількох суд обвинувачує в „антисовєтській пропаґанді". Дружина члена Гельсінкської групи Віктора Нєкіпелова заявила західнім кореспондентам, що її чоловікові, якого КҐБ заарештувало у підмосковському селі Камєшково, закидають „антисовєтську пропаґанду" і погрожують судом.

Д-р Валентин Турчин, колишній член московського Відділу Міжнародної Амнестії, який тепер перебуває на Заході, заявив у пов'язанні з цією акцією совєтського КҐБ, що взагалі в Москві тепер проходять посилені арешти серед дисидентів і оборонців прав людини.

Крім Нєкепелова заарештовано членів редакційної колеґії підпільного журналу „Поіскі" Валерія Абрамкіна і Віктора Сорокіна. Совєтські дисиденти, які перебувають на Заході, думають, що ця хвиля посилених арештів якоюсь мірою пов'язана з подіями в Ірані. Совєтська влада, кажуть дисиденти, використовує замішання у міжнародній політиці для того, щоб розправлятися з внутрішньою опозицією.

Українсько Виховно-Культурний Осередок — на Оселі ім. О. Ольжича

„Не самим хлібом живе людина"... Цей вільний цитат із Святого Письма мимоволі приходить на думку, коли лежить перед нами звіт Загальних Зборів, що відбулися 28-го серпня ц. р. на Оселі ім. О. Ольжича в Лігайтоні, Па. Це були збори Виховно-Культурного Осередку, що постав на Оселі ім. О. Ольжича в Лігайтоні 1975 року.

Заким приступимо до генези створення Осередку та його осягів, подамо склад нової Управи, що її вибрано 26-го серпня ц. р. Два кандидати, погодилися поміж собою, що на один рік буде інж. Іван Харамбура, а маестро Олекса Ґранат буде його заступником, а на другий рік зовсім навпаки, цебто Олекса Ґранат буде головою, а Іван Харамбура заступником. Секретарем, організаційним референтом та координатором обрано почерез aклямацію мгра Теофія Бак-Бойчука — основника та головного ініціятора Осередку. Касир і далі залишився Петро Кіра. Контрольну комісію очолив Орест Грабик, членами якої є Михайло Хомин та Петро Кравчук.

Прислухаючись звітам із діяльности, прямо дивною стає маленька група ентузіястів, яка, пожертвувавши сотні годин дарованої праці зуміла здвиґнути з кам'яного полупаного будинку чудову Палату Культури, де міститься бібліотека, архів забезпечені від пожежі кам'яною структурою будинку. І постає питання у кого зродилась та оформилася думка Осередку? Про створення такої установи мріяв мгр Т. Бак-Бойчук ще тоді, коли він був головним ініціятором закупівлі Оселі ім. О. Ольжича. Мгр Т. Бак-Бойчук зо стратою для власного підприємства пожертвував безкоштовно біля тисячі годин праці, не жаліючи ні часу, ні автомашини, ні гроша при закупівлі Оселі. Він, знайшовши місце на Оселю, на чолі із діючим тоді головою Центральної Управи ОДВУ Володимиром Різником, відважилися майже без цента у касі ЦУ ОДВУ задаткувати Оселю. І треба було великого бизнесового хисту, щоби роздобути гроші на цю закупівлю та неменшого ентузіязму і організаційного хисту, щоби знайти любителів ще „Загірної Оселі", щоб тут поплила безкоштовно робота.

Подібно без ніяких фондів, 1975 року постав Культурний Осередок. І знову мґр Теофіль Бак-Бойчук виявив ці ж самі здібності, виготовив статут, знайшов щедрі датки любителів культури, а при тім — сотні пожертвованих годин праці. Так і здвигнено будинок.

Основну фахову роботу провадить Олекса Ґранат. Він і змобілізував ударну бриґаду, до якої увійшли такі особи, як: Петро Кіра, Орест Грабик, Іван Мединський, Іван Попіль, Микола Дністрян, Емілія Ґранат, Стефан Мілян, Іван Харамбура і Теофіль Бак-Бойчук.

Відома річ, що хоча й були безкоштовні фахівці, то треба... дрібнички-„грошей". Але знайшлися жертводавці, поміж ними д-р Михайло Пап, який пожертвував 250 дол., Микола Дністрян — 250 дол., і Анна Левкут — 175 дол. І так поплили теж сотки, п'ятдесятки і в цей спосіб до 25-го травня 1976 року постав УВК Осередок.

І сьогодні є дім пригожий до праці, є готова і здібна до праці Управа і її великий труд. Бо ось перед нами витяг із звіту Осередку: „Наші основні цілі та завдання", а вони є: — обслуговувати нашим духовим та культурним дорібком високі школи, виховні інституції, наші церкви, і де лиш цього буде потрібно, головно на теренах найстаршого українського поселення, колиски нашого церковного, братського і громадського і громадсько-культурного життя; — наша бібліотека, поза нормальною функцією, організуватиме мандрівні матеріяли та віддаватиме до послуг тим, що цього вимагатимуть; — ми в силу реальних можливостей намагатимемось продовжувати завдання, котрі розбудував сл. п. Олег Ольжич для визвольного руху нашого народу; — наш архів зберігатиме матеріяли та документи, котрі будуть віддані нам заінтересованими інституціями та особами під опіку.

А тому, що це справа нас усіх без огляду на наше зрізничкування, вітаємо Вашу співпрацю із нами та щиро дякуємо за Ваш дар: а). в книжках та журналах, б). в архівних матеріялах, в). в грошовій пожертві. У звіті Управи знаходимо ще й таку постанову: „В пошані один до одного працюймо та молім Бога, щоб історичні стримління нашої нації вивершились".

Думаю, що спроба проводити це плянування — це конечний обов'язок кожної свідомої української людини, зокрема поза межами Батьківщини. Бож Управі Осередку відомо скільки цінного культурного дорібку викидають на сміття люди малосвідомі або байдужі до нашої культури, щоби вичистити полиці, чи стрихи із матеріялів, що за тяжко зароблені гроші купували та спроваджували давні мешканці, які жили любов'ю до далекої України. А ми з усією певністю можемо ствердити, що, крім розваги, на Оселі гості та українська спільнота одержує духову поживу.

Сьогодні Управа, маючи закінчений задум упорядкування приміщення, всіми можливими заходами, старається заповнити той будинок книжками, журналами та архівами. Ряд зібраних матеріялів згодився впорядкувати та скаталогувати д-р Зенон Ніжанківський; допомагати йому зголосилися пані: Анна Зуб, Ірена Гнатюк та Емілія Ґранат.

З власного досвіду знаю, що велика кількість унікальних видань зовсім для нас втрачені з цієї причини, що до цих справ люди ставляться неуважно. Зокрема матеріяли з наших змагань за батьківщину в нашому сторіччі.

Колись і сьогодні навіть черепок із горшка знайденого на наших землях відразу пливе до ворожих скарбниць, а вже що й говорити про розкопки могил, чи курганів, де крім мечів, списів знаходять золоті ретязі, ковані зґарди, та інші праісторичні знахідки, що вартують у світі тисячі грошей, а для нашої історії їм немає ціни. Та не тільки в розкопках справа, а в питанні як рятувати наші історичні книгарні, бібліотеки та архіви, що їх ворог палить таки на очах. Добре подумаймо. Ми тут можемо зарадити тому, коли ціла громада візьметься за справу охорони наших історичних знахідок, навіть тут поза межами нашої батьківщини, бож тоді зробимо величезну прислугу для цього, що має назву „Жива Україна".

Іван Харамбура

Раїса Мороз у Чікаґо

Раїса Мороз відвідала Чікаґо в днях 12-14-го жовтня ц. р. на запрошення Сестрицтва Покрова Пресвятої Богородиці при парафії свв. Володимира і Ольги. Однією із ділянок праці Сестрицтва є допомога українським політичним в'язням та їхнім родинам, що було головною причиною цього запрошення. Довголітній досвід відданої і наполегливої активности у справі Валентина Мороза визначив Раїсу Мороз свого роду експертом у ділянці допомоги дисидентам.

До Чікаґо прибула Раїса Мороз із сином Валентином увечері в п'ятницю, 12-го жовтня. Цього ж вечора вона мала зустріч із головою Сестрицтва Сузанною Казанівською, та тими членами управи, які головно займаються придбанням фондів на допомогу політв'язням, а це: Зеня Бігун, Орися Гарасовська, Ляля Савин, Рома Яхторович та інші.

У суботу, Раїса Мороз із сином відвідала школи українознавства — православну при соборі св. Володимира, де її привітали о. настоятель Ф. Білецький та директор школи Леся Колман, і школу т-ва „Рідна Школа", де їх вітав директор Юрій Гаєцький. В обидвох школах зустріч була тільки з учнями вищих кляс, які залюбки скеровували питання до Валентина мол.: „У якій мові проходить навчання в Україні? Скільки предметів треба брати в середній школі? Чи можна вибирати предмети? Чи зауважує він різницю між українською молоддю на Україні і в Америці? Як там вчать історію України? Яку музику там любить молодь?" і т. п.

Спонтанна реакція на відповіді Валентина та його матері вказала на те, що нашу молодь можна зацікавити українськими проблемами. Вони з увагою прислуховувалися до слів Раїси Мороз про те, як важливо і потрібно зберігати українську мову, бо якраз через мову проходить русифікація України. Саме тепер українська мова стає щораз більше загроженою в Україні, коли вже є пляни ввести російську мову в садочках і в передшкіллі. Спосіб, у який Раїса Мороз вияснювала учням мовну політику в Україні, вказує на її надзвичайний педагогічний талант і фаховість.

Опісля, щоб познайомити гостю з українським Чікаґо, члени управи Сестрицтва відвідали з нею деякі українські установи. В банку „Певність" Раїсу Мороз вітав адвокат Ю. Куляс, президент цієї установи, який у приємній товариській розмові, з одного боку хотів представити гості ролю банку в українській громаді, а з другого, почути дещо від неї про сучасний стан на Україні. Рівнож дир. Р. Мицик у кооперативній касі „Самопоміч", який разом з дир. О. Плешкевичем, Роксоляною Гарасимів та іншими членами Управи вітав Раїсу Мороз, у своєму слові підкреслив важливість фінансових установ для нашої громади та громадське заанґажування цієї установи. На питання Раїса Мороз відповідала ясно, конкретно.

Пані Раїса і її син не мали змоги відвідати всі укаїнські установи в такому короткому часі, але й не можна було проминути таку незвичайну не лише для Чікаґо, але і для всієї української громади в Америці, установу, як Український Інститут Модерного Мистецтва. На Раїсу Мороз він видимо справив дуже добре враження, зокрема тому, що мистецькі твори, за її словами, „такі подібні до тих, які творять приватно мистці в Україні", але не можуть їх виставляти". В інституті Раїсу Мороз привітали дир. Олег Коверко та меценат інституту д-р Ахіль Хрептовський з дружиною й інші члени дирекції.

Саме того дня в Чікаґо відбувалися студійні дні Союзу Католицьких Братств і Сестрицтв Америки, на яких були і позамісцеві делеґати. Раїса Мороз була гостем на братському полуденку.

Головний виступ Раїси Мороз відбувся в суботу, ввечері, 13-го жовтня в авдиторії собору свв. Володимира і Ольги. Тут вона, після короткої мистецької програми, яку влаштували парафіяльні ансамблі, виголосила доповідь на тему: „Положення родин українських політичних в'язнів". Тому, що п-і Раїса особисто знає багатьох членів родин ув'язнених, вона могла живо представити їхнє положення та висловитися про можливості допомоги, що її люди у вільному світі можуть їм подати.

Особливо цікавою була розповідь про її власний досвід, як дружини політв'язня, про її подорожі на відвідини і зустрічі в тюрмі, шукання контактів в Москві почерез російських дисидентів із закордонними кореспондентами. Вона згадувала про остракізм в колі знайомих, що є зрозумілим, хоч і дуже болючим, в совєтських умовах, після арешту чоловіка, говорила про вияви підтримки з боку багатьох дисидентів і недисидентів, включно з матеріяльною, в тому із-за кордону.

Питань до Раїси звернено було багато і вони були найрізнородніші. Питалися про становище релігії в Україні, про русифікацію, молодь. У відповідях Раїси віддзеркалювалася щирість об'єктивність та інтеліґенція.

У неділю, 14-го жовтня ц. р. Раїсу Мороз запрошено на сніданок до Сестрицтва Св. Ольги при православному соборі св. Володимира, де її тепло привітали панімаматка Білецька та багато інших парафіян. У своїй короткій відповіді п-і Раїса слушно зазначила, що в сьогодні в Україні не робиться різниць між українськими православними і католиками, але між віруючими і не-віруючими. Пані Раїса Мороз також брала участь в Літургії у катедральному соборі. Наступив надзвичайно зворушливий момент, коли пані Раїсу Мороз привітав просфорою о. протопресвітер Ф. Білецький від православної громади, а в той час хор проспівав кантату Почаївської Божої Матері.

Опісля Раїса Мороз була ще гостем на празничному обіді в соборі свв. Володимира і Ольги, де її привітало близько 500 учасників і вона коротко відповідала зібраним присутнім.

Валентин, мол., під час його перебування в Чікаґо був гостем Братства Молоді свв. Бориса і Гліба. Він здобув собі прихильність в колі своїх ровесників та нав'язав з ними товариські взаємини. Його новим чікаґським друзям імпонували безпосередність і скромність Валентина. Такими ж прикметами його мати здобула собі чікаґську громаду. Обидвоє — мати і син — залишили найкраще враження серед тих, які мали з ними змогу ближче зустрічатися чи прислухуватись до їхніх приватних розмов чи публічних виступів.

Д. М.

Пам'яті проф. Івана Гончаренка

У суботу, 29-го вересня ц.р., прийнявши Найсвятіші Тайни, помер на 91-му році життя в Ірвінгтонському шпиталі один з подвижників Української Православної Церкви, добрий християнин і щедрий жертводавець на її потреби, св.п. професор Іван Матвійович Гончаренко.

Св.п. І. Гончаренко народився 1888 року в селі Лащенки на Полтавщині в родині заможнього козака Матвія Гончаренка. В 1911 році проф. Гончаренко закінчив Прилуцьку учительську семінарію і став вчителем однієї із шкіл на Полтавщині. В 1914 році царський уряд покликав його до армії. З приходом революції св.п. проф. Гончаренко всупає до Армії Української Народної Республіки, що її очолював св.п. Головний Отаман Симон Петлюра. В 1919 році продовжує свою науку у Кам'янець Подільському університеті, який в той час очолював колишній Митрополит Канади Іларіон. Вищу школу він закінчив в Києві, де набуває звання професора.

Проф. І. Гончаренко був доброї вдачі. Дуже любив свою церкву Св. Вознесіння у Мейплвуді, Н.Дж., до якої він належав і не любив та старався полагоджувати всі справи, які сприяли будь-яким непорозумінням чи сваркам. Любив він теж прислужитися своїй церковній громаді: виступами на святах, приняттях іт.п. Він не раз пригадував людям про свої українські звичаї, зокрема Великодні і Різдвяні та закликав присутніх до їхнього пошанування.

Будучи безпосереднім учасником трагічних боїв під Крутами, де він був в чині сотника, він не одноразово в своїй парафії давав доповідь про цю подію, яку висвітлював в правдивому його перебігу.

Та не тільки в боях під Крутами св.п. проф. Гончаренко брав участь, він брав участь у багатьох боях за свою вільну Україну, яку він безмежно любив та про її красу неодноразово пригадував молодому поколінню, до якого він був прив'язаний та брав активну участь у його вихованні. Він був надхнеником і ідеологом Молодечої Організації ОДУМ, де видав не одну книжку чи брошуру на тему її виховання.

Був в свій час інспектором українських шкіл при Консисторії Української Православної Церкви в Америці.

Був науковцем і педагогом. Ним написано не одну книжку здебільше на тему виховання української молоді в релігійному і патріотично-національному дусі.

У боях за Вільну Соборну Україну був неодноразово нагороджений різними військовими почестями-медалями і орденами, які можна було бачити у нього на грудях під час панахиди, яка відбувалася за участю великої кількости українського громадянства та яку відслужив настоятель церкви Св. Вознесіння м. Мейплвуду, Н.Дж., о. Іван Наконечний в сотрудництві настоятеля церкви Св. Михаїла в Гемонді, Індіяна о. Ів. Щерби. Співав церковний хор під кер. диригента Л. Харченка. Тоді ж і виголосив прощальне слово над його труною п. К. Степовий.

Дуже любив церковний хор і дбав за нього. Хоча вже у поважному віці, він переводив збірки для його покращання, дуже шануючи його співаків.

Був добрим другом і приятелем для кожного. Любому, хто звертався до нього, ввічливо давав належні відповіді і поради. Довший час був учителем школи при парафії і вчителем Школи Українознавства. В школі, як психолог, вмів підійти до кожного учня і всі його любили.

В особі проф. І. Гончаренка парафія Святого Вознесіння в Мейплвуді понесла велику втрату і ледве чи можна буде її заступити. Біль огортає серце, коли згадуєш, що його вже немає серед нас, серед нашої парафії, серед українського суспільства.

Похорон св.п. проф. І. Гончаренка відбувся 2-го жовтня ц.р. на українському Православному цвинтарі Св. Андрія в Бавнд Бруку. Серед присутніх на тризні було зібрано замісць квітів на могилу Покійного 245 дол.

Залишив у великому смутку дружину Степаниду, сина Аркадія з дружиною Маріяною, дружину покійного сина Андрія-Нонну, внуків — Галину, Юрія, Степана і Тада та брата Аверкія, племінника Юрія з дружиною Марією і племіницю з дітьми Нестором і Зіркою.

К. Степовий

ВИСТАВКА ПЕТРА МЕГИКА В ОМУА

Ню Йорк, Н.Й. — У неділю, 16-го грудня ц.р., о год. 1-ій по полудні тут в Ґалерії Об'єднання Мистців Українців в Америці при 136 2-га евеню відбудеться відкриття ювілейної виставки образів Петра Мегика з нагоди 80-річчя мистця. Виставка буде тривати до 30-го грудня ц.р. і її можна буде оглядати кожного дня від год. 6-8, а в суботи й неділі від 1-8 вечором. Окремих запрошень ОМУА не висилає.

ПОВІДОМЛЕННЯ

Членам і Відділам УНСоюзу

Повідомляємо Членів і Відділи УНСоюзу, що з уваги на закінчення року, Головна Канцелярія УНСоюзу мусить замкнути рахунки та здепонувати у банках гроші, одержані від Відділів,

не пізніше, як вполудне

31-го грудня 1979 року

Гроші, прислані пізніше вже не зможуть бути зачислені на 1979 рік. З уваги на це, закликаємо всіх **Членів УНСоюзу заплатити вкладки, платні в цьому місяці, якнайскоріше, а всі Відділи УНСоюзу вислати розчислення і гроші так скоро, щоб вони наспіли до** Головної Канцелярії не пізніше, як у ПОНЕДІЛОК, 31-го ГРУДНЯ 1979 року до полудня.

Звертається увагу на те, що Відділи, які спізняться з присилкою вкладок, будуть подані як довжники в річному звіті.

Головна Канцелярія УНС

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

ДУСЯ ГОМУЛА, членка УНС Відд. 257 ім. Івана Годика в Лос Анджелес, Кал., померла 16 вересня 1979 р. на 67-му р. життя. Нар. 1912 р. в Україні; членкою УНС стала 1959 р. Залишила у смутку мужа Семена, сина Юрія, доньку Ніну, 3 внуків та близьку і дальшу родину в Україні. Похорон відбувся 20 вересня 1979 р. на цвинтарі Елмвуд, Чікаґо, Ілл.

Вічна Їй Пам'ять!
Петро Сильчак, секр.

ЕВГЕНІЯ БОДНАР, членка УНС Відд. 153 ім. Л Мишуги у Філядельфії, Па., померла 29 вересня 1979 р. на 59-му році життя. Нар. 1920 р. в Новосільцях к. Сянока, в Україні; членкою УНС стала у 1957 р. Залишила у смутку мужа Мирона, сина Олега з дружиною та близьку і дальшу родину в Америці і в Україні. Похорон відбувся 3 жовтня 1979 р. на цвинтарі Ґлен Спей, Н. Й.

Вічна Йому Пам'ять!
Секретар

ІВАН САРЧИНСЬКИЙ, членУНС Відд. 45 Т-ва Любов у Філядельфії, Па., помер 4 жовтня 1979 р. на 83-му р. життя. Нар. 1896 р. в Україні; членом УНС став 1916 р. Залишив у смутку сестру з дітьми. Похорон відбувся 8 жовтня 1979 р. на укр. кат. цвинтарі св. Марії в Абінґтон Твп., Монтґ Ко., Па.

Вічна Йому Пам'ять!
Микола Припляк, секр.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ, 16-го ГРУДНЯ 1979 р.

НЮАРК, Н. Дж. Місячні збори Б-ва св. Ів. Хрестителя 76-ий Відд., о год. 1-ій по пол. в укр. кат. школі при Сенфорд і Айві вул. Проситься чл. прибути і вирівняти залеглі вкладки. — В. Боярський, предс., Т. Клебан, кас., Ю. Демчук, фін. секр.

Увага! Члени 342-го Відділу УНС в Картерет, Н. Дж.

З уваги на те, що помер секретар 342-го Відділу бл. п. о. Петро Мелех, **обов'язки секретаря виконує аж до Загальних Зборів Відділу п-і Ірина Мелех.**

Загальні Збори Відділу **відбудуться в неділю, 20-го січня 1980 р., о год. 1-ій по пол. в залі** української православної церкви св. Дмитрія в Картерет, Н. Дж.